

Kommunal planering för äldre

Kartläggning av kommunernas planering
för att tillgodose framtida behov för
äldre personer med utländsk bakgrund

Titel: Kommunal planering för äldre. Kartläggning av kommunernas planering för att tillgodose framtida behov för äldre personer med utländsk bakgrund.

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne Län

Författare: Ann-Marie Ahlberg
Marie Ekfors

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne Län
Miljöenheten
205 15 MALMÖ
Tfn: 040/044-25 20 00
www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Länsstyrelsen i Skåne län

Upplaga: 100

ISBN/ISSN: 978-91-86079-64-2

Länsstyrelserapport: 2009:22

Layout: Länsstyrelsen i Skåne län

Tryckt: Länsstyrelsen i Skåne län

Årtal: 2009

Innehållsförteckning

FÖRORD	4
SAMMANFATTNING	5
BAKGRUND	6
SYFTE	6
METOD	7
RESULTAT	7
Kännedom och behov	7
Personalens kompetens	8
Språk	8
Kultur	9
Kost	10
Information om äldreomsorgen	10
Uppsökande verksamhet	11
Samverkan	11
Kommunens ansvar	12
LÄNSSTYRELSENS KOMMENTARER	13

Förord

Sveriges befolkning blir allt äldre. I takt med att befolkningen åldras kommer också antalet äldre med utländsk bakgrund att bli allt fler. Detta kan komma att ställa nya krav på kommunernas äldreomsorg framöver.

I socialtjänstlagen står att Länsstyrelsen ska verka för att kommunerna planerar för framtida behov av insatser för äldre personer.

Denna kartläggning har gjorts i syfte att få en bild av vilken kännedom kommunerna har om äldre personer med utländsk bakgrund och vilken planering som finns för att möta kommande behov av insatser.

För att få kunskap om framtida behov är omvärldsanalys, kartläggning och dialog med kommuninvånarna viktiga verktyg. Genom att från början planera och utveckla en äldreomsorg som är till för alla kan kostsamma särlösningar förebyggas

Länsstyrelsens förhoppning är att rapporten ska bidra till en diskussion om hur kommunerna kan möta de behov som äldre personer med utländsk bakgrund har.

Gunvor Landqvist
Socialdirektör

Sammanfattning

Syftet med kartläggningen är att få en bild av vilken kännedom kommunernas socialtjänst har om äldre personer med utländsk bakgrund och vilken planering som finns för att tillgodose kommande behov av insatser.

Kartläggningen visar att:

- Kommunerna har god kunskap om de personer med utländsk bakgrund som har insatser inom äldreomsorgen. Då inventering enbart har genomförts i sex kommuner finns dock ingen generell kunskap.
- De flesta kommuner bedömer att de i nuläget har personal med språk- och kulturkompetens i tillräcklig omfattning men uttrycker en osäkerhet inför framtida behov.
- Särskilda kostbehov går att tillgodose i de flesta kommuner och det finns en medvetenhet om att matsedeln inom äldreomsorgen kan komma att förändras.
- Informationsmaterial om äldreomsorgen finns i en tredjedel av kommunerna på ett eller flera andra språk än svenska. Tolk anlitas framförallt i samband med myndighetsutövning.
- Nästan alla kommuner bedriver uppsökande verksamhet som riktar sig till alla äldre över en viss ålder. Några kommuner ser ett behov av att utveckla denna för att nå fler.
- Samverkan sker internt i flera kommuner främst på individplan. Där det finns frivilligorganisationer samverkar kommunen vid behov.
- Enligt majoriteten av kommunerna omfattas äldre personer med utländsk bakgrund på samma sätt som alla andra kommuninnevånare av kommunens planer och styrdokument. De behov som äldre med utländsk bakgrund har av äldreomsorg kan tillgodoses av de flesta kommuner. De utvecklingsområden som nämns är information till äldre med utländsk bakgrund, inventering och kartläggning av deras behov och metoderna för att nå dem, kompetensutveckling av personal gällande språk och kultur, möjlighet att erbjuda fler måltidsalternativ, samverkan samt tillskapande av mötesplatser.
- Kommunerna har olika uppfattning ifråga hur stora behov de har av att utveckla verksamheten inom äldreomsorgen för att kunna tillgodose de behov som äldre personer med utländsk bakgrund har.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att för att kunna ha en god planering inom äldreomsorgen inför framtiden är det nödvändigt att kommunerna på ett systematiskt sätt samlar in information, kartlägger och tillvaratar personalens kompetens, bedriver uppsökande verksamhet i permanent form, samverkar internt och externt och för diskussion om hur information bör utformas för att nå äldre med utländsk bakgrund.

Bakgrund

Sveriges befolkning blir allt äldre. I takt med att befolkningen åldras kommer också antalet äldre med utländsk bakgrund att öka. Det kan komma att ställa krav på förändring av äldreomsorgen framöver.

Det är viktigt att kommunerna följer samhällsutvecklingen och har en hållbar planering för framtiden så att verksamheterna anpassas för framtida behov.

Enligt 3 kap.1 § socialtjänstlagen (SoL) hör det till socialnämndens uppgifter att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen. Socialtjänsten har också ett ansvar att medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen, informera om socialtjänsten i kommunen samt genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden. I 5 kap 6 § SoL anges att kommunen ska planera sina insatser för äldre. I planeringen ska kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

Enligt 13 kap 2 § SoL har Länsstyrelsen i uppdrag att verka för att kommunerna planerar för att kunna tillgodose framtida behov av bistånd i form av hemtjänst och särskilda boenden för service och omvårdnad för äldre personer som behöver särskilt stöd.

Äldre utlandsfödda i Skåne

I Skåne är cirka 17 procent av befolkningen födda utomlands. 2,7 % procent av dem är 65 år eller äldre. Alla kommuner i länet har invånare som är födda utomlands, men antalet varierar kraftigt mellan kommunerna.

Antalet äldre utlandsfödda personer 65 år och äldre per kommun, samt 85 år och äldre per kommun framgår av tabellbilaga 1.

Äldre utlandsfödda i Skåne representerar många olika länder. Flertalet är dock födda i våra nordiska länder.

Syfte

Syftet med kartläggningen är att få en bild av vilken kännedom kommunerna har om äldre personer med utländsk bakgrund och vilken planering som finns för att möta kommande behov av insatser. Kartläggningen är ett led i Länsstyrelsens uppdrag att verka för att kommunerna planerar för att kunna tillgodose framtida behov av insatser för äldre personer.

Metod

Denna rapport bygger på information som har hämtats in genom intervjuer med i kommunerna utsedda tjänstemän inom äldreomsorgen. Ett informationsbrev skickades till socialförvaltningen eller motsvarande förvaltning för äldreomsorgen i Skånes 33 kommuner och Malmös tio stadsdelar. Länsstyrelsen ringde därefter upp den tjänsteman som utsetts att svara på en telefonintervju. Med hänsyn till att intervjupersonernas har olika positioner inom respektive kommun och att varje intervjuperson utgår från sin egen situation och referensram kan deras bedömningsgrund skilja sig från varandra. Trots att varje intervjuperson svarat på samma frågor bör därför viss försiktighet iakttas när man gör jämförelser mellan olika kommuner.

Inför intervjun har Länsstyrelsen skickat ut ett intervjuformulär som innehöll frågor inom följande områden;

- kännedom om äldre personer med utländsk bakgrund och deras behov,
- personalens kompetens vad gäller språk, kulturkompetens och kost
- information om äldreomsorgen
- uppsökande verksamhet
- samverkan
- kommunernas ansvar

Resultat

Kännedom och behov

Sex kommuner har under de senaste tre åren gjort en inventering av de äldre utlandsfödda i kommunen. Några kommuner har trots att de inte gjort någon regelrätt inventering god kunskap om målgruppen. Kunskapen kan ha inhämtats genom levnadsundersökningar som gjorts under åren, befolkningsstatistik, god samverkan med flyktingmottagningen/samordnaren i kommunen. Flera av de mindre kommunerna har få äldre personer med utländsk bakgrund, vilket anses underlätta kunskapen om dem. I flertalet av kommunerna finns inte någon generell kunskap om målgruppen som sådan. Däremot har man god kunskap om de personer som har insatser inom äldreomsorgen.

Kommunerna har fått kännedom om målgruppen utlandsfödda äldre på olika sätt. Vanligast är genom ansökningar från den enskilde eller anhöriga, men även via uppsökande verksamhet, kontakt med hälso- och sjukvården, anhörigcentrum/stöd och flyktingsamordnare.

Samtliga kommuner uppger att de har fått ansökningar om bistånd som gäller äldre personer med utländsk bakgrund. Ansökningarna gäller alla typer av insatser som kan

finnas inom äldreomsorgen; hemtjänst, anhörigvård, korttidsverksamhet och särskilt boende. Vad de ansöker om beror mycket på vilket nätverk de har. Drygt en fjärdedel av kommunerna uppger att äldre med utländsk bakgrund i högre grad än de som är svenskfödda önskar att insatser ska utföras av anhöriga. Någon kommun påpekar att handläggningen av ansökan om bistånd kan ta längre tid eftersom det är särskilt viktigt att informationen når fram och att man ibland måste samverka med anhöriga för att motivera den äldre att ta emot hjälp. Kommunerna försöker ofta finna individuella lösningar och tänka flexibelt.

Kommunerna har olika uppfattningar om de äldre med utländsk bakgrund har särskilda behov av insatser. En del anser att behoven inte skiljer sig åt. Andra pekar på skillnader vad avser tillagning av mat/ val av mat, språk, kost och kultur. Det finns också skillnader vad avser synen på äldre, äldres rättigheter och krav på information om vård och omsorg. Flera kommuner lyfter fram att äldre utlandsfödda inte är en homogen grupp. Behoven är individuella och varierar på samma sätt som för alla andra, men är också beroende av när de invandrat och från vilka länder de kommer.

Att kvinnor och män har olika behov av insatser har man inte sett. Fyra kommuner har dock erfarenheter av att äldre med utländsk bakgrund i större utsträckning än svenskfödda vill vårdas av personal av samma kön.

Personalens kompetens

Språk

Cirka 70 procent av kommunerna uppger att de i nuläget har personal med språkkompetens i tillräcklig omfattning. Resten anser att de har personal med viss språkkompetens, men inte inom alla områden. Flera kommuner uttrycker en osäkerhet inför framtida behov och anser att de måste förbereda sig och börja diskutera frågan.

Drygt en fjärdedel av kommunerna uppger att de har inventerat personalens kompetens och inventeringen ligger till grund för samordningen av kompetensen. Malmö stad har inom ramen för projektet ”Hemtjänst på eget språk” kartlagt personalens språkkompetens. Kartläggningen visar att personalen, juli 2007, representerar tillsammans 42 språk/språkgrupper och att endast ett fåtal brukare har språk som inte finns representerade inom personalgruppen. Informationen om personalens språkkompetens har samlats i en kommunövergripande språkbank. Vid behov finns möjlighet att låna språkkunnig personal såväl inom stadsdelen som mellan stadsdelarna. Malmö stads erfarenhet är att det är en trygghet för den äldre att få hemtjänst på sitt eget språk. I ett pågående projekt arbetar man med att samordna språkkompetent personal till de brukare som har behov av och önskar kommunicera på annat språk än svenska.

Landskrona och Trelleborg arbetar på liknande sätt som Malmö stad aktivt för att inom äldreomsorgens olika verksamheter samordna och använda befintlig språkkompetens. I Burlöv uppges att det finns god språkkompetens hos personalen. De har, med något undantag, lätt för att hitta personal med rätt språkkompetens, men vid planeringsarbete och myndighetsutövning.

I Hörby finns inte språkkompetens i tillräcklig omfattning, man försöker tillgodose behoven men det är svårt vid placering i särskilt boende. Även om det finns personal som kan rätt språk, så kan de komma från en annan del av landet och ha en annan dialekt än den äldre. I Osby anses att biståndsinsatserna i sig kan tillgodoses, men att det är svårare att tillgodose den sociala kontakten i samband med serviceinsatsernas utförande. De har försökt lösa detta genom att anhöriga tagit fram parlörer eller pekböcker, ibland anlitas tolk.

På frågan om det finns grupper av äldre som inte kan få sina behov tillgodosedda svarar flertalet att behoven kan tillgodoses, såvitt de känner till. I de fall den egna personalen saknar språkkompetens finner man lösningar genom att anställa närstående alternativt anlitas tolk vid behov. Några kommuner anser att det kan finnas ett mörkertal.

Kultur

Ett övervägande antal kommuner svarar att personalen har kulturkompetens i tillräcklig omfattning för att tillgodose behoven. Flera kommuner anger dock att det finns förbättrings/utvecklingsbehov inom området och att det i ett längre perspektiv kommer att behövas mer kunskap. Kompetens om olika kulturer är ett stort område och personalen behöver lära sig mer om exempelvis vård i livets slutskede, omhändertagande efter döden, tvättritualer etc.

I flera kommuner, exempelvis Höganäs, har en del av personalen fått utbildning i kulturkompetens. I andra planeras för utbildning om exempelvis bemötande, kultur, religion och interkulturell kommunikation.

I Simrishamn finns kulturombud och nu ska det på uppdrag av nämnden startas upp ett kulturprojekt som riktar sig till såväl äldre som barn och ungdomar. På några särskilda boenden ordnas kulturkvällar, exempelvis grekisk afton med mat, film och bildvisning.

En majoritet av kommunerna saknar samordning av kulturkompetens. Det beror enligt en del på att man anser att det inte finns något behov av samordning och enligt andra på att det inte finns någon större efterfrågan.

På frågan om det finns grupper av äldre som inte kan få sina behov tillgodosedda svarar flertalet att behoven kan tillgodoses. När behov uppstår försöker kommunerna finna individuella lösningar. I de fall den egna personalen saknar kulturkompetens tas närståendes kompetens tillvara. Båstad anser att om anhörganställningarna upphör kommer det att ställas större krav på personalens kulturkompetens.

Kost

Särskilda matvanor går att tillgodose i de flesta kommuner redan idag. Ett vanligt svar är att fläskkött kan uteslutas efter individuella önskemål och att vegetariska alternativ finns. Många kommuner har egna kostenheter som kan anpassa kosten efter individuella behov. I upphandling av mat i särskilt boende respektive hemtjänst finns frågan med. Kommunerna har också dietister, som konsulteras och utbildar personalen. Problem kan uppstå om den äldre har önskemål om en viss tillagnings- eller slaktmetod.

I Lund distribueras koscherkost genom den judiska församlingen i Malmö. I kommunens avtal om matdistribution har skrivits in att kost på grund av kulturella, medicinska, religiösa och etiska skäl ska tillgodoses.

Kommunerna uttrycker en vilja att finna individuella lösningar när det gäller önskemål om kost. I exempelvis Landskrona och Malmö finns specialaffärer som säljer halalkött vilket gör att de kan tillgodose den äldres behov. I några av Malmös stadsdelar finns ett stort utbud av specialaffärer och där är det vanligt att de äldre löser matfrågan själv. Närstående hjälper till att handla in och laga till maten som personalen värmer upp.

Någon kommun säger att de inte haft någon efterfrågan om särskild kost.

Det finns en medvetenhet om att matsedeln inom äldreomsorgen kan komma att förändras utifrån äldres önskemål. Några kommuner ser över kosthanteringen och önskemål finns om att kunna erbjuda mer än en rätt i särskilt boende.

Information om äldreomsorgen

En tredjedel av kommunerna har informationsmaterial om äldreomsorgen av övergripande karaktär på ett eller flera andra språk. Några av dem som saknar informationsmaterial på annat språk planerar att utveckla ett sådant. Andra anser sig inte ha behov av det eftersom målgruppen är för liten eller att kommunen använder andra informationsvägar. Andra svarar att de inte vet om behov finns.

De informationskanaler som kommunerna använder sig av är hemsidan, broschyrer, direktkontakt med den enskilde, uppsökande verksamhet, bibliotek, anhängstöd, invandrarföreningar, frivilligorganisationer, vårdcentraler och/eller att man ordnar

informationsträffar. Vid individuella kontakter används tolk, närstående eller språkkunnig personal. Tolk används framför allt i samband med myndighetsutövning.

I Malmö har försök påbörjats med att spela in en dvd på arabiska om hur man söker hemtjänst. I stadsdelen Rosengård har man för att förbättra informationen tagit fram ett förtryckt blad, översatt till arabiska, forna jugoslaviska och turkiska, som biståndshandläggaren lämnar vid hembesök.

Inom ramen för anhörigstödsprojektet har Trelleborg tagits fram riktad information på finska, danska, serbiska, makedonska,

Uppsökande verksamhet

I stort sett alla kommuner bedriver uppsökande verksamhet som riktar sig till alla äldre i kommunen över en viss ålder, det vill säga inte särskilt riktad till äldre med utländsk bakgrund.

Några kommuner bedriver uppsökande verksamhet för utlandsfödda inom ramen för kommunens anhörigstöd. En kommun har genomfört en inventering och tänker genomföra någon form av förebyggande hembesök till denna grupp.

När det gäller behov av att utveckla den uppsökande verksamheten varierar svaren. I några kommuner bedrivs verksamheten i projektform och man vill att den permanentas. Några ser behov av utveckling exempelvis genom att förtydliga informationen genom att översätta till annat språk, medan andra anser att det som redan finns täcker in alla oavsett bakgrund. Sjöbo kommun har utvecklat den uppsökande verksamheten i samverkan med Region Skåne.

Samverkan

Frivilligorganisationer för äldre med utländsk bakgrund finns inte i alla kommuner. Där det finns samverkar kommunen vid behov.

Inom ramen för anhörigstödsverksamheten finns en utvecklad samverkan med frivilliga och ideella krafter. I Landskrona bjuds in organisationer för att delta i olika evenemang. I Kristianstad har anhörigsamordnaren erbjudit sig att komma ut och informera i föreningarna och i Malmö finns ett kommunövergripande projekt som gäller samverkan med bland annat invandrarföreningar.

Flera andra kommuner uppger att man samverkar internt inom socialtjänsten med individ- och familjeomsorgen samt med kultur, fritid och skola och flyktingmottagningen gällande äldre personer med utländsk bakgrund. Samverkan sker mestadels på individplan när behov uppstår. Några kommuner har bildat interna nätverk.

Pensionärsråden i kommunerna tar sällan eller aldrig upp frågor kring personer med utländsk bakgrund. Några kommuner har representanter i pensionärsrådet med utländsk bakgrund medan det saknas helt i andra. Extern samverkan förekommer med Region Skåne, men i övrigt inte i större omfattning gällande äldre med utländsk bakgrund.

Kommunens ansvar

Majoriteten av kommunerna uppger att äldre personer med utländsk bakgrund omfattas på samma sätt som alla andra kommuninvånare av kommunens planer och styrdokument.

I Lund och Malmö stad finns mångfaldsplaner. Några kommuner har i olika måldokument med punkter om mångfald. I Åstorp har antagits en integrationspolicy och man håller på att utarbeta en ny äldreomsorgsplan där det kommer att framgå att alla ska ha möjlighet att göra sig förstådda. Landskrona och Malmö stad har tagit beslut om att de som får hjälpinsatser ska få tala sitt eget språk någon gång i veckan.

Vård- och omsorgsförvaltningen i Lund har fem mångfaldsombud vars uppgifter är att stimulera och initiera aktivt mångfaldsarbete inom förvaltningen, att ge information och utbildning i mångfald till förvaltningens arbetsplatser, bistå vid rekrytering och information samt att vara bollplank i kulturfrågor.

Nästan alla kommuner anser att de kan tillgodose de grundläggande behov som äldre med utländsk bakgrund har. Problem kan uppstå i mindre kommuner när enskilda önskar exempelvis särskilt boende med speciell inriktning. Kommunerna har olika uppfattning ifråga om det finns behov av utveckling vad gäller äldre personer med utländsk bakgrund eller inte. En del anser att det finns behov av utveckling medan andra inte ser något sådant behov i nuläget. De utvecklingsområden som nämns är:

- information till äldre med utländsk bakgrund
- inventering och kartläggning av de äldres behov och metoderna för att nå dem
- kompetensutveckling av personal gällande språk och kultur,
- möjlighet att erbjuda fler måltidsalternativ
- samverkan
- tillskapande av mötesplatser

Några kommuner anser att riktade statliga stimulansmedel skulle kunna bidra till utvecklingsarbetet.

Länsstyrelsens kommentarer

Regeringen har i Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre¹ uppmärksammat att Sverige blivit allt mer mångkulturellt och att andelen äldre med annat modersmål än svenska ökar. Enligt regeringens bedömning ställer det särskilda krav på anpassning av vården och omsorgen om äldre. Det anses viktigt att kommunerna tillvaratar personalens språkliga och kulturella kompetens samt samarbetar med minoritetsorganisationer och organisationer bildade på etnisk grund. Man konstaterar att vården och omsorgen om äldre allt oftare möter kvinnor och män som är födda i annat land, som antingen invandrade hit under 1950-60 talet eller som kommit under senare år som flyktingar eller som anhöriginvandrare. Dessa ställer äldreomsorgen inför högre krav, till exempel på språkkunnig personal och kulturell kompetens. Vidare anges att den som är i behov av vård och omsorg behöver kunna kommunicera med personalen oberoende om man har kunskap i svenska eller inte. Arbetet med de äldre utlandsfödda bör dock inte begränsas till en fråga om vård och omsorg på det egna språket då frågan är mer komplex och arbetet behöver utgå från en äldres hela livssituationer. Regeringen anser att en förutsättning för att kunna tillhandahålla vård och omsorg av god kvalitet för äldre personer med utländsk bakgrund är tillgång på kompetent personal. Det gäller omvårdnadspersonalens och biståndshandläggarnas kunskaper i såväl språk som kultur och inte minst bemötande. Det gäller också beslutsfattarnas kunskaper för att kunna fatta väl avvägda beslut. Det gäller även de äldres och deras anhörigas kunskaper om hur den svenska vården och omsorgen fungerar och vad samhället kan erbjuda. Kunskapen behöver enligt regeringens bedömning kontinuerligt utvecklas och äldre med annat modersmål än svenska behöver förbättrad tillgång till såväl muntlig som skriftlig information om vården och omsorgen om äldre.

Personer som är 65 år och äldre med utländsk bakgrund finns idag i samtliga kommuner i Skåne. Dessa har kommit till Sverige från många olika länder och av olika skäl. Vissa har kommit som flyktingar, andra som arbetskrafts- eller anhöriginvandrare.

Parallellt med att de äldre utlandsfödda blir fler tillkommer också fler äldre med kanske delvis nya vanor och förväntningar på samhällets utbud av vård, omsorg och service.

För att kunna planera för framtida insatser till äldre är det viktigt att ta reda på vad de äldre har för önskemål och behov. Det är nödvändigt att på ett systematiskt sätt samla in information för att få ett adekvat planeringsunderlag. Ett första steg kan vara att inhämta relevant statistik och utgå från denna i det fortsatta planeringsarbetet. Det är viktigt är att ta tillvara den kunskap som redan finns inom kommunerna. Personalen som arbetar inom äldreomsorgen besitter stor kunskap om äldre och deras

¹ Proposition 2005/06:115 Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre s 88 ff.

levnadsförhållanden och som kan användas i planeringen. Kunskaper om individers önskemål och behov finns också att hämta genom de individuella genomförandeplanerna. Denna skulle kunna insamlas och sammanställas för att användas som underlag i den övergripande planeringen.

Ett annat sätt att inhämta kunskap är exempelvis genom den uppsökande verksamheten vilket de flesta kommuner redan idag bedriver. För att uppnå långsiktighet bör den uppsökande verksamheten bedrivas i permanent form. Verksamheten kan också behöva vidareutvecklas så att den når alla äldres behov, oavsett bakgrund.

Samverkan med invandrarföreningar kan vara en god hjälp i planeringen genom deras kunskaper om olika invandrargrupper. Samverkan kan också ske över förvaltningsgränser exempelvis med individ- och familjeomsorgen och flyktingsamordnare samt över kommungränser för att bygga upp en god vård och omsorg för äldre utlandsfödda.

Tydlig och tillgänglig information är viktig för att äldre ska få kunskap om och tillgång till den äldreomsorg de har behov av. Det är därför viktigt att kommunerna kartlägger informationsbehoven och diskuterar om hur informationen bör utformas för att nå äldre med utländsk bakgrund. Detta kan innebära att informationen översätts till andra språk och att nya informationsätt och informationsvägar prövas. Exempelvis information på Dvd, i lokal TV, på kommunens hemsida, via invandrarföreningar och frivilligorganisationer, medborgarträffar, via sjukvården etc. Uppsökande verksamhet kan fylla en viktig funktion då den kan göra det möjligt att nå personer som inte nås med andra informationskanaler. Med bra information blir det bättre balans mellan förväntningar och kommunens utbud.

Kommunen ska utforma sin verksamhet så att den tillgodoser alla äldres behov, oavsett bakgrund. Äldre med utländsk bakgrund kan ha behov av personal som talar deras språk och det kan därför vara angeläget att personalens språk- och kulturkompetens kartläggs och att arbetet organiseras så att de äldre får hjälp av personal som kan tala deras språk och känner till deras bakgrund samt är lyhörda för och uppmärksammar behov som har sin grund i kultur eller religion.

Vilka behov äldre personer med utländsk bakgrund kommer att ha i framtiden är ett relativt outforskat område. Mer forskning inom området kan bidra till utveckling av ny kunskap och främja kommunernas planeringsarbete inför framtiden

Äldreomsorgen är en komplex verksamhet där många olika individuella behov ska tillgodoses. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunerna i sin äldreomsorg möter alla personer, oavsett bakgrund, som unika individer och utgår från den

enskildes individuella behov vid utformandet av insatserna. Verksamheten måste vara flexibel, tillåta mångfald och respektera den enskildes självbestämmande och integritet samt utgå från ett individuellt bemötande, där personliga behov, önskningsar, vanor och intressen respekteras.

Bilaga

Uppgifter inhämtade från SCB. Gäller den 31 december 2008

Kommun	Andel utrikesfödda 65 +	Andel utrikesfödda 85 +	Antal länder de utrikesfödda 65 + representerar
Bjuv	18,8%	5,3%	14
Bromölla	10,0%	5,9%	10
Burlöv	18,7%	10,6%	17
Båstad	5,8%	2,9%	9
Eslöv	10,4%	5,9%	17
Helsingborg	15,7%	8,7%	42

Hässleholm	7,3%	3,9%	23
Höganäs	8,9%	5,6%	13
Hörby	5,9%	1,3%	8
Höör	9,3%	4,5%	10
Klippan	9,6%	2,8%	10
Kristianstad	6,8%	3,5%	27
Kävlinge	8,3%	4,8%	12
Landskrona	17,2%	8,5%	26
Lomma	7,1%	5,2%	10
Lund	12,2%	9,3%	41
Malmö	21,0%	11,4%	69
Osby	7,4%	3,9%	9
Perstorp	15,4%	11,0%	11
Simrishamn	6,1%	2,8%	12
Sjöbo	6,2%	4,1%	8
Skurup	6,9%	1,8%	7
Staffanstorp	9,4%	7,1%	14
Svalöv	8,6%	3,7%	6
Svedala	8,2%	8,0%	8
Tomelilla	5,6%	4,0%	7
Trelleborg	12,8%	6,8%	20
Vellinge	6,8%	6,4%	13
Ystad	7,5%	4,2%	13
Åstorp	14,6%	8,4%	12
Ängelholm	7,6%	5,2%	18
Örkelljunga	11,6%	2,9%	7
Östra Göinge	7,0%	3,2%	8

Denna rapport bygger på information som har hämtats in genom intervjuer med i kommunerna utsedda tjänstemän inom äldreomsorgen. Syftet har varit att få en bild av vilken kännedom kommunerna har om äldre personer med utländsk bakgrund och vilken planering som finns för att tillgodose kommande behov av insatser.

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost skane@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/skane

www.lansstyrelsen.se/skane